

ERNEST HEMINGWAY

BĂTRÎNUL ȘI MAREA

Traducere din limba engleză
și note de Radu Pavel Gheo

POLIROM
2014

„Hai, hai“, se gîndi el și se uită în jos, în apele întunecate, spre locul unde sfoara intra în adînc. „Acum mănîncă și o să prinzi puteri și în mînă! Nu-i vina mînii, iar tu ai petrecut atîtea ore cu peștele ăsta... Dar poți să stai cu el o veșnicie. Hai, mănîncă tonul!“

Apucă o bucată de carne, și-o viri în gură și o mestecă agale. Nu era rea la gust.

„Mestecă bine“, își zise bătrînul. „Stoarce toate sucurile din ea. N-ar fi rău dacă ai putea s-o mănînci cu lămîie, cu lămîie verde sau cu un pic de sare.“

— Cum te mai simți tu, mînă? își întrebă el palma, care-i înțepenise așa de tare, c-ai fi zis că-i moartă. Pentru tine o să mănînc mai mult.

Mîncă și cealaltă jumătate a feliei de carne pe care o tăiase în două. O mestecă foarte grijuliu și apoi scui pă pielea.

— Ce mai zici acum, mînă? Sau e prea devreme ca să-ți dai seama?

Mai luă o bucată întregă de carne, pe care începu s-o mestece.

„E carne de pește vînos, plin de vlagă“, se gîndi el. „Am avut mare noroc că l-am prins pe el și nu dorada. Dorada e prea dulce la gust. Carnea asta nu-i dulce aproape deloc și și-a păstrat și acum toată vigoarea.“

„Oricum, n-are sens să judec altfel decît practic“, își zise apoi. „Mi-ar plăcea să am și niște sare. Și zău că nu știu dacă soarele o să usuce sau o să strice ce-a mai rămas din pește, așa că aș face mai bine să-l mănînc pe tot, chiar dacă nu mi-e foame. Peștele meu e calm și neabătut. O să mănînc tot și-atunci o să fiu pregătit.“

— Ai răbdare, mină, zise el. Pentru tine o fac.

„Mi-ar fi plăcut să-i pot da de mîncare peștelui“, medită bătrînul. „E fratele meu. Dar trebuie să-l omor și trebuie să îmi păstrez forțele, ca să pot s-o fac.“ Și înghiți încetîșor și conștiincios toate bucățile de carne în formă de pană.

Se îndreptă de spinare, ștergîndu-și mina de pantaloni.

— Să vedem, zise el. Ei, mină, poți să-i dai drumul sforii, că o s-o dirijez eu doar cu dreapta pînă cînd încetezi cu prostiile astea.

Puse talpa piciorului drept pe sfoara grea, pe care pînă atunci o ținuse mîna lui stîngă, și se lăsă pe spate, în contra direcției în care trăgea peștele.

— Doamne-Dumnezeule, ajută-mă să scap de cîrcel! zise el. Fiindcă nu știu ce-are de gînd să facă peștele.

„Numai că el pare să fie liniștit. Și pare să aibă un plan“, se gîndi bătrînul. „Dar planul meu care-i? La al meu trebuie să improvizez, asta pentru că e un pește așa de mare. Dacă sare din apă, pot să-l omor. Dar stă acolo, la fund, de-o veșnicie. Asta înseamnă că o să stau și eu cu el o veșnicie.“

Își frecă de pantaloni mîna îndurerată și încercă să-și dezmorțească degetele. Dar nu izbuti să desfacă palma strînsă. „Poate că o să se desfacă la soare“, își zise el. „Poate că o să se desfacă după

ce-o să diger tonul ăla crud și sățios. Dacă o să fiu silit să o desfac, o s-o desfac eu, indiferent ce-ar fi. Dar nu vreau s-o desfac acum, cu de-a sila. Las-o să se descleșteze singură și să-și revină atunci cînd crede ea de cuviință. La urma urmei, am tras mult prea tare de ea azi-noapte, cînd a trebuit să eliberez și să deznod toate sforile de la undițe.”

Bătrînul scrută cu privirea întinsul mării și își dădu seama cît de singur era acum. Dar văzu și reflexele prismatice în adîncurile apei întunecate, și sfoara încordată dinaintea lui, și strania unduire a calmului apei. Norii se adunau pe cer, vestind venirea alizeului, iar cînd pescarul se uită drept înainte, văzu un cîrd de rațe sălbatice care zburau în formație pe fundalul cerului, deasupra apei, după care se împrăștiau și se adunau iar în formație, și își dădu seama că nici un om n-a fost vreodată singur pe mare.

Se gîndi că unii bărbați se temeau cînd ieșeau cu vreo bărcuță în larg și nu

mai izbuteau să vadă țărnul și-și dădu seama că aveau dreptate – asta în lunile cînd se făcea brusc vreme rea. Dar acum era anotimpul uraganelor, iar atunci cînd nu vine nici un uragan, vremea din anotimpul uraganelor e cea mai bună din an.

„Dacă vine vreun uragan și ești pe mare, vezi întotdeauna pe cer, cu multe zile înainte, semne c-o să vină. Cei de pe țărnu nu le văd pentru că nu știu la ce să se uite“, medită bătrînul. „Probabil că uscatul face ca și forma norilor să fie diferită. Dar acum nu vine nici un uragan.“

Se uită la cer și văzu cum norii cumulus se adună ca niște grămezi prietenoase de înghețată, iar undeva, mult deasupra lor, se zăreau fulgii subțiri ai norilor cirrus, care se profilau pe cerul înalt de septembrie.

— O *brisa* ușoară, spuse el. Vremea-i mai bună pentru mine decît pentru tine, pește.

Mîna stîngă îi era încă înțepenită, dar o desfăcu încetișor.

„Mă înfurie grozav cîrceii ăștia”, își zise. „Te vezi trădat de propriul tău corp. Dacă ai diaree din cauză că te-ai intoxicat cu niște mîncare sau dacă vomîți din pricina ei, te simți umilit în fața celor din jur. Dar un cîrcel” – bătrînul îi spuse în minte *calambre*¹ – „te face să te simți umilit mai ales atunci cînd ești singur.”

„Dacă puștiul ar fi fost aici, ar fi putut să îmi maseze brațul și să mi-l descleșteze de la cot în jos”, se gîndi el. „Dar tot o să se descleșteze el.”

Cum ținu de sfoară cu mîna dreaptă, simți o schimbare în forța de tracțiune încă înainte să vadă modificarea înclinației ei în apă. Apoi, în timp ce ținea bine de sfoară și își plesnea mîna stîngă de coapsă, cu gesturi rapide și puternice, văzu cum sfoara se îndreaptă ușor în sus.

— Iese deasupra, spuse el. Haide, mînă!
Hai, te rog eu!

1. Crampă, cîrcel (sp.)